

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Večja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Germanizacija. — Demokracija in svobodna šola. — Politični pregled. — Štajersko: Nova nemška šola na Spod. Štajerskem. Razno. — Koroško: Mohorjeva družba. Razno. — Primorsko: Razno. Kranjsko: Svoji k svojim in slovenski obrtniki. Razno. — Raznoterosti. — Prosveta. — Gospodarstvo. Podlistek: Zakaj je bil Andrejec žalosten?

Germanizacija.

Slovenski listi pišejo zadnje dni o germanizaciji, in sicer na način, kakor bi to bilo nekaj novega, kakor bi si že desetletja sem ne morali biti na jasnem, da je Nemcem samo za to, da ponemčijo slovenske dežele, da jih najprej s kapitalom spravijo v nemške interesne sfere in zatro slovenski jezik. Besedo o germanizaciji je izrekel Südmarkin potovalni učitelj Hoyer; in sedaj šele je torej našim ljudem jasno, da se gre zares! Ni dovolj, da Nemci že od nekdanj teptajo slovenske pravice in davijo slovenski narod, kot da je to samo prijaznost, sicer nerodna in predomača prijaznost, priti je moral še Hoyer in povedati, da se Nemci ne šalijo s Slovenci.

L. 1890. so šteli Nemci na Štajerskem 67% vsega prebivalstva, na Koroškem je bilo istega leta izmed vsega prebivalstva 70% Nemcev, leta 1900 pa že 74½%. Hoyer pravi, da bo Koroška, ako bo ponemčevanje v tej deželi tako kot doslej napredovalo, v 80 letih popolnoma nemška dežela!

V sedanjih razmerah to ni izključeno! Ako bomo trčili vse svoje moči v medsebojnih sporih, ako se ne bomo najprej gospodarski organizirali in osamosvojili, ustanovili svojih bank za nakupovanje in parceliranje zemljišč, ako ne ustanovimo svoje industrije, sploh ako temeljito ne okrenemo smeri slovenske politike, smo Slovenci izgubljeni! Ne sicer čez pet, deset let, zakaj narodi umirajo cela stoletja!

Zakaj je bil Andrejec žalosten?

Oktav Mirbeau.

Od jeze je pihal, klel in pljuval Andrejec, ko je obuzdaval svoje konje v hlevu in se odpravljal na polje. Rožena svetilka je razsvetljevala strop; skozi njega špranje so gledali snopi sena. — Po umazanih, nesnažnih stenah so se premikale ogromne sence živali. Na vratih hleva se je pokazala dekla Lojzika. „Stric!“ je zaklicala, „stric!“

„Kaj pa je že spet?“ je vprašal Andrejec, ki je ravno zvezal vrvice povodca. „Kaj je že spet?“

„Brž, brž pojdite, sama ne vem, kaj je naši sivki, da neče vstati. Naj jo še tako z ного obdelavam, se ne gane. In pa sopiha, moj Bog, kako sopiha!“

„Oh, oh! Praviš, da neče vstati mrcina?“

„Zares, da ne.“

„No, le čakaj . . .“

Andrejec je snel svetilko in šel za deklo. Zunaj toliko da se je daniilo. Megla je plavala, ona rumena jesenska megla, ko oko ne loči

„Slov. Narod“ pristavlja notici o teh nemških računih: „Da bi Nemci zavladali na Kranjskem in v Istri, naj si pa le iz glave izbijejo take misli!“ — Vrlo! Torej slovenski del Koroške in Štajerske lahko ugrabijo Nemci, Slovenci smo se že sprijaznili z mislijo, da 120 tisoč koroških Slovencev in 450 tisoč štajerskih izgine v nemškem morju! Samo Kranjske in Istre ne damo! Ali „Slov. Narod“ ne ve, da je Gorenjsko n. pr. bolj izpostavljeno germanizmu kot nekateri deli sp. Štajerske! In Istra! Ali tam Italijani nimajo nobene besede? Kaj pa, če bi jo nam vzeli Italijani, a ne Nemci? To je slovenska politika!

In dalje piše „Slov. Narod“: „Sicer je pa reformiranje družbe sv. Cirila in Metoda nad vse nujno potrebno, potrebna pa tudi ustanovitvev društva, ki bi delovalo proti Südmarki in se pečalo predvsem z nakupovanjem zemljišč na katera naj bi naseljevalo zavedne Slovence!“ — Res, primerne besede, a v „Slov. Narodu“ so to le fraze. Danes zapisane, jutri pozabljene, in živa duša ne bo več mislila nanje, kakor jih je tudi „Slov. Narod“ zapisal samo slučajno. Ali narodni računi so resni!

Demokracija in svobodna šola.*

Institucije družabnega življenja so v taki medsebojni zvezi ter zavisnosti, da povzročijo katerakoli izpremenitev ene izmed njih neizogibno preureditev vseh ostalih. Oglejmo si eno izmed teh medseboj zavisnih razmerij: ideal svobodne šole in ideal demokratizma. Od demokratičnih uredb smo še zelo oddaljeni. Država, ki je bila do druge polovice minulega stoletja izrecno nekonstitučna, je sprejela konstitucijo, toda kmalu

* Češko napisal L. Kunte; z njegovim dovoljenjem prevel Kanon.

neba in zemlje, megla, v kateri se drevje in hiše prikazujejo v zamazanih obrisih in se stavljajo z debelo brezbarvno atmosfero v otožen nič. Na dvorišču so kokoši, prebujene od petelinovega klica brskale po gnojišču. S konca umazane luže so si gladile ruce svoje perje. Ko je ovčar s svojo čredo kot prikazen zginil v megli, so se prizibale počasi in neukretno krave iz hleva, mukale z iztegnjenim vratom in se druga za drugo podrgnile s hrptom ob deblo oreha, s katerega se je usipala nočna rosa.

Andrejec je vstopil pred Lojziko v hlev. Notri je bilo toplo kakor v parni kopelji, oster in neprijeten duh po mleku in gnoju je polnil zrak. Vzad v temi je ležala krava na umazani stelji. Nje ogromne, čisto bele lakotnice so se napejale in spet vpadale kakor kovaški meh v polnem delu. Stegna so bila polna nesnage. In iz gobca, ki je počival na umazani stelji, je prihajal šum kratkega žvižgajočega diha. Lojzika je svetila s svetilko, Andrejec se je sklonil nad kravo, jo natančno preiskal, potrkal s svojimi velikimi sinjimi rokami po udih, odprl trepalnice in pogledal v mehko, neumno oko, ki je žarelo v mrzlici.

se je pokazalo in od dne do dne se kaže očitnejše, da je bila ta ustavnost le nominalna in ponajveč samo dozdevna, akoravno se i to mora zaznamovati kot napredek v primeri s prejšnjim stanjem. Saj niti drugače biti ni moglo; družabni razvoj se uresničuje le z nepremagljivimi prehodi in ustavnimi zakoni, če tudi je bilo njih besedilo samo na sebi svobodnomiselno, niso mogli sami iz sebe spremeniti prakse tako, da bi jim odgovarjala popolnoma: zato so ostali in so dosedaj večinoma le na papirju. Bilo je treba — in je treba — da bi bili ne le zakoni, ampak tudi ljudje in predvsem ti drugačni; da bi se v njih, predvsem v njihovem značaju vresničile one izpremembe, ki so nujen predpogoj demokratične uredbe.

Skoro sodobno z zakoni, dajočimi državi ustavo, so bili izdani tudi šolski zakoni. Šola, se je reklo, je svobodna; toda pokazalo se je prav kmalu in vedno intenzivneje se čuti, da je ta svoboda le nominalna samo na papirju, čeprav je tudi to napredek glede na prejšnje stanje. Tudi pri šolstvu je mogoče opazovati ta prehodni značaj kakor v politični uredbi: staro je sicer že oslabiljeno, toda nikakor ne še premagano; novo se začenja, ni pa še dovršeno.

Ni težko spoznati vzrokov medsebojne zavisnosti šolstva in političnih uredb. Politična organizacija — to niso kakor smo že gori naznačili, le zakoni, ampak tudi ljudje. Despotična država potrebuje — to je njen predpogoj — podložnikov: ljudi, ki se moči ne-le podrobujajo, ampak sploh rade volje ostanejo podložni. Pojem podložnik v pravem pomenu te besede obsega že v sebi gotove lastnosti značaja: predvsem podložnost, potrebo zavisnosti, nezmožnost zanesti se na samega sebe. Zato je vzgoja v despotični državi nujno vzgoja k zavisnosti, k podložništvu; in taka je vzgoja v rodbini, v šoli, — povsod.

V šolstvu zastopata ta vzgojevalni princip duhovnik in učitelj starega tipa; to sta organa,

„No, sivka moja,“ je dejal nežno, „no, moja lepa sivka! Kaj ti je golobica? Česa ti manjka, princesinja, povej? Kje te boli?“

Iz jasli je vzel peso, jo zdobil in pomolil kravi. Ta pa je odmaknila glavo ne da bi se sicer ganila.

„Oh, oh!“ je zamrmral.

Njegov obraz, ki je bil kakor s kapo pokrit kos zemlje, se je zresnil. Andrejec se je parkrat popraskal po glavi in se zatopil v globoko premišljevanje; Lojzika, ki se je zibala v širokih kolkah, pa je zamišljeno ogledovala prazni hlev in težko tramovje, ki se je izgubljalo v črnem kotu pod streho. Andrejec je vrgel peso v jasli, pokleknil na steljo, pritisnil svoje uho kravi na prsi in sklenil oči, da bi tem pazlivejše poslušal. Grda podgana je stekla preko gar nad jaslimi in zginila v razpoki. Kokoši so prišle v hlev.

„Moj Bog, kako sopiha,“ je zaklical Andrejec in se zravnal. „V pljučih vre kakor mošt v sodu. Žival je bolna, res, bolna je, zelo, zelo bolna, Bog pomagaj! Ali kaj ji je, Lojza?“

„Hm.“

katerih se poslužuje despotična vlada v ta namen, da bi vzgojila iz otrok take ljudi, kakor jih potrebuje. Pri učiteljstvu izginjajo polagoma reprezentanti tega tipa. Niso še popolnoma izginili, in tisti, ki so že izginili, žive še v naših spominih. Sicer drugače ponižni in udani služabnik župnijski, je vžival tak učitelj neomejeno spoštovanje v šoli in — zlasti če je bil že star — tudi v občini. Njegovi učenci in mnogo izmed tistih, kateri so že šolo zapustili, so mu celo poljubljali roko. V družbi je sedel takoj poleg gospoda župnika. Ljudje so mu nosili darila. V nje govem razredu je bila vzorna disciplina. Najimnitnejše se mu je zdelo, če se je mogel ponašati s takimi učenci, ki so umeli „izdrdrati“ cela dolga berila, zlasti pa svetopisemske zgodbe in dolge deklamacije; in še danes naletite na stare ljudi, kateri vas presenetijo s tem, da znajo „izregljati“ one deklamacije in zgodbe in to znajo tako „šolsko“ in brezmiselno, kakor so se brezmiselno naučili. Učenec tu ni potreboval razuma, ker vsa modrost je prihajala od zgoraj — iz čitank in katekizma; le zapomniti si je moral; toda gorje tistemu, ki bi si upal kaj kritizirati!

Spomin — in to je ravno: zavisnost na tujem mišljenju — jim je popolnoma nadomeščal razum, intelektualnost, pokorščina pa nrvnost: to dvojje je delalo vzor-učenca. Iz takega učenca je mogel biti dober podložnik; ako ni otrslo življenje iz njega učinkov te vzgoje, ponavljal je celo življenje priučene naloge, živel le od tradicij; besede župnikove ali katerega drugega gospoda so bile zanj evangelij; znal se je povsod podrediti, ogniti, ubogati, bil je pokoren in udan služabnik gospodov in ostal je celo življenje hvaležen svojim učiteljem, ki so ga naučili umetnosti povsod popuščati in nikjer na nastopati za svoje pravice. Dobe se še ljudje, kateri vidijo v teh preteklih časih svoj ideal in tožijo nad skazenostjo mladega pokolenja, ki niti več duhovniku, kaj še le učitelju, ne poljubljajo roke. Škoda stare šole, pravijo, škoda starega učitelja!

Toda so zopet drugi, kateri vidijo v tem idealu starih časov le karikaturu — so učitelji, ki bi se zgražali nad učencem, če bi jim hotel poljubiti roko. Med te pa ne spada — duhovnik; in ko bi tudi spadal, ne smel bi ravno svobodno izražati svojega mnenja in ako poučuje v šoli, ne more v drugačem smeru vplivati na učence kakor v tem, katerega smo ravno na kratko označili. Ker on je v službi despotične organizacije; in dokler je v tej službi, mora služiti in delovati tako, kakor zahtevajo interesi njegovih gospodov.

Poglejmo, na kak način deluje. Name noma navaja otroke k temu, da bi ne imeli in da bi se bali imeti lastno sodbo. Uči otroke veronauk; oni ga ga ne razumejo, ne morejo ga tudi razumeti in

„Daj, prinesi iz pasjice vreče od krompirja in pa staro plahto, saj veš, katero mislim, nad perilnikom leži. Jej, jej, kako sopiha?“

Dekla je izročila svetilko gospodarju in je odeclojla.

Vznemirjen z nagubanim čelom je tekal Andrejec okrog krave, ki je vedno močnejše sopihala.

Skrb, da bode ob njo, da bode v najkrajšem času mrtva s stegnjenimi udi ležala pred njim, mu je stiskala srce; čutil je, da ga davi bojazen, da trepeta po vsem životu.

Taka lepa krava, najboljša v celem hlevu. Krava, ki mu je dajala dan za dnem po šestnajst litrov mleka in vsako leto telička, ki ga je prodal redno za osemdeset kron na semnju. Zakaj je zbolela? Po kakšni pravici ga sme oropati tako pravičnega in stanovitnega dohodka? Ali so slabo ravnali ž njo? Ali ni imela dobre mrve, korenja in pese. Kolikor se ji je zljubilo. Potipal jo je po hrbtu, po trebuhu, po podvratku in vimenu, še enkrat, ji je razklenil oči. Sam ni vedel, ali naj se togoti nad njo, ali naj jo pomiluje. Toda v strahu, da ji s surovim ravnanjem poslabša bolezen, je govoril mило in jo obkladal z nežnimi imeni.

„No, sivka moja! No, princesinja ti mala, moja golobica!“

tudi se to konečno od njih ne zahteva; kar se od njih zahteva, je le, da bi znali napamet. Poučevanje katekizma je naravnost vzgoja k nemišljenju; navajanje k veri v božjo besedo, katera se jim oznanjuje z lece, je vzgoja k pasivnemu zanašanju na tujo — resnico. Iz stališča nrvnosti uči otroke, da je največja čednost ubogljivost, na katero se reducirajo vse dolžnosti, ker dolžnosti obstoje v tem, da se človek ravna po zapovedih duhovske in svetne gosposke. Vodi otroke k spovedi, da bi navadili svojo vest, da za svoja dejanja niso odgovorni sebi, ampak tujemu človeku, duhovniku. Glavni tip te vzgoje pa so „verske vaje,“ ta surogat verstva in pravzaprav je to še edino, kar se je še ohranilo od verstva v katoliški cerkvi. Gre se zopet za to, da bi učenec umel na pamet gotove naučene molitvice in izreke, da bi delal določene mimične telesne vaje (poklekovanje, tolči na prsi itd.), da bi prihajal ob določenem času na določeni kraj (v cerkev). Kratko: to je vzgoja k pasivnosti, k podložništvu, k suženjstvu.

Pa kakor v naših političnih institucijah tisti despotični značaj ni več tak kakor je bil, ampak je že oslavljen, če tudi še ne popolnoma premagan, tako tudi vzgoja ne more biti več taka kot je bila. Zato je pa tudi zanj stališče mnogo težje kot je bilo preje. Ne samo doba, ampak tudi — otroci so drugačni; niso več tako pasivno podložni in tudi njihova pamet ni več tako nagnjena k pasivnosti, kakor pri njihovih dedih, ko so ti predelavali svojo otroško dobo; nagibajo se bolj k samovolji (kar ni identično z razposajenostjo ampak enostavno pomeni nagib k samostojnejšemu delovanju), k lastni sodbi. Duhovnik se radi tega ne čuti v šoli doma; ne ve zakaj, ali ima vtis, kot bi ga bila šolska mladina prerastla, prehitela. Poznam vestne duhovnike, kateri šolo zanemarjajo ravno vsled tega in kadar morajo iti tja, grede kakor do neprijateljskega tabora — in to ne le v krajih, kjer je učitelj protiklerikalec, ampak tudi drugod.

Lastnosti, katere pri svojih privržencih predpoklada demokratična država, se zelo razlikujejo od onih, katere so podlaga vladi privilegirane avtoritete. Demokracija, kot vlada vseh ali kot družabna (državna) samovlada in samouprava predpoklada pri državljanih one lastnosti, katere so ravno potrebne za samostojno in razumno urejevanje javnih zadev. Tukaj se zopet potrjuje že navedeni princip, da država niso le zakoni, ampak predvsem ljudje: vsilite demokratično organizacijo ljudem suženjskih lastnosti — ni mogoče, da bi ne razpadla.

Vsled prostranosti dežel in ogromnega števila državljanov ni mogoče, da bi se vsi neposredno udeleževali uprave državnih zadev,

Toda bolj iz srca bi mu bilo prihajalo, če bi jo bil imenoval „prokleta mrho,“ jo prav pošteno premikastil za roge in naščuval pse na njo.

Lojzika se je vrnila in prinesla vreče in plahto. Zavila sta z nežno skrbnostjo kravo, da ji je bilo toplo, kakor se napravi z otročajem.

„No uboga sivka!“ je vsklikal Andrejec.

In Lojzika je vsakokrat dostavila:

„No, angel moj, moja golobica, drobni prešiček, no, uboga sivka!“

II.

„Ali še ne boš obmolknil, zli otrok!“ je kričala žena Andrejejeva, ko je sklonjena nad bakrenim kotlom mečkala z rokami krompir in ga zmešala s kislim mlekom. Čakaj me, jaz te s palico odvadim tega kričanja.“

Toda krik v zibelji, spleteni iz vrbovine, ki je stala med obema posteljama, ni ponehal temveč se je izpremenil v hripavo hropenje, kakor glas otroka, če ga daviš.

„Prokleta žleza! Oh, prismojeni otrok!“ je kričala žena. „Ali še ne boš tiho!“

Pred sajastim ognjiščem je stal sultan in zrl v tleče ostanke polena. Dve mački sta spali na toplem pepelu.

zakonodajstva i t. d., in poleg tega bi ne bila taka neposredna vlada vseh, če bi bila tudi mogoča, koristna, ker ima razdeljeno delo vedno prednost pred nerazdeljenim. Ta dva vzroka nalagata državljanom dolžnost dati se zastopati po možeh, katere si izvolijo sami (parlamentarna vlada) in zadovoljevati se s kontrolo, katero vrše nad svojimi izvoljenci. Toda tudi ta naloga, ki se očitno ne tika le državne uprave, ampak tudi uprave občin, okrajev itd., zahteva vpogleda v javne zadeve ter zmožnosti vstvarjati si samostojno in kolikor mogoče pravo sodbo za vse slučaje. Državljeni svobodne države ne morejo biti ljudje, kateri bi se zadovoljevali le z nekritično vero v tuje mnenje; ker tako slepo zanašanje na druge odpira na stečaj vrata demagogiji, ki je grob demokracije. Nadaljni moment, katerega je treba omeniti, je ta, da se demokracija nasprotno od vlade privilegirane avtoritete vmešava kolikor najmanje mogoče v zasebno življenje posameznikov, puščajoč vsakemu kar največjo samostojnost in svobodo; poedinec ni le opravičen, ampak tudi dolžan skrbeti sam za se in sam vrejevati svoje zadeve. Radi tega pa je zopet neizogibno, da bi si znal sam svetovati, da bi sam vedel, kaj in kako, a ne da bi se moral zanašati na druge. V pravi demokratični državi ne zahtevajo državljeni s peticijami in pritožbami od brezbriznih vlad tega, kar morejo doseči s samopomočjo in lastnim trudom.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Avstrija.

Novi državni zbor se snide dne 11. junija. Rešiti bo imel nagodbo z Ogrsko takoj po dovršeni adresni debati in dovoljenju novega proračuna. Zasedanje ima trajati do srede julija, začetkom septembra se snidejo deželni zbori, konec oktobra zopet državni zbor in v decembru delegacije.

Volitve v rusko dumo.

Volitve volilnih mož v rusko dumo so končane; volilni možje so ponekod že izvolili poslance. Sodeč po fizijognomiji volilnih mož in po znanih končnih volilnih izidih, se bode druga дума pač razlikovala od prve dume, toda ne sedanji vladi v prilog. Stolipinovo ministrstvo je polnih sedem mesecev „mirilo“ ruski narod, da bi se kasneje tem laglje lotilo ustavnih „reform“. V boju z revolucijo se je oborožilo z jako dvomljivim orožjem: uvedlo je nagli sod vojnih sodišč. Ta krvava justica je do 11. februarja izvršila 704 smrtnih obsodb.

Vojna sodišča so pravzaprav le rodila svoj vspeh: iz revolucije se je razvila prava pravcata anarhija. Dve organizaciji si stojita nasproti, ki sta si napovedali boj do noža in z nožem.

Andrejka je stopila k zibeljki, v kateri je kričalo dete. Njega drobni obrazek je bil suh, bled, nakremžen in popačen, da je bil usmiljenja vreden. Ohlapna in zvenela koža je pokrivala njegove oči, na pol odprte trepalnice so izgledale kakor odprta rana. Ječanje je prihajalo siloma iz stisnjene grla in njegov život je utripal pod odejo.

„Ali se še nisi do sitega nakremžil, paglavec!“ je dejala. Sklonila se je preko zibelji, vzdignila otroka in zrahljala vso ponečedeno slamnico.

„Če se lotiš,“ je dostavila in posadila otroka v zibelj, „če se lotiš, ne bi človek utegnil kaj drugega delati.“

Šla je zopet nazaj k ognjišču in razpihala skoro ugasli ogenj. Pes je vstal, letal po izbi, vohal po tleh. Mački sta se prebudila, pretegnila sta svoje udi in splezali na stol. V tem hipu je vstopil Andrejec in Lojzika mu je sledila.

„Sivka je zbolela,“ je dejal zmajaje z glavo, „zelo je zbolela, prav zelo!“

Žena, ki je baš netila ogenj, je kar omahnila.

„Kaj blebetaš, da je sivka obolela?“ je vprašala in prebledela.

Na eni strani reakcija, ki je organizovala krvave pogrome proti židom, na drugi strani revolucija, ki s teroristično taktiko siplje strah v vladne vrste.

Vlada je razdelila stranke na dva dela: v legalizirane, katerim pripozna zakoniti obstoj in nelegalizovane. Med slednje je pognala v svoji rajski kratkovidnosti tudi kadete, četudi so že po svojem bistvu in po položaju poklicani, da kot centrum posredujejo med zmernimi in radikalnimi življi. — Na ta način je upala vlada udušiti levico in si zagotoviti v prihodni dumi trdno in zanesljivo večino. Delala je z vsem pritiskom: polnila ječe, poostrena cenzura je zapodila vso strankarsko in agitacijsko literaturo v skrivne tiskarne, zborovalna svoboda — prazna beseda.

In kaj je vseh, kaj je krona te slabo zamišljene vladne taktike? Rusko ljudstvo se je nagnilo k skrajni levici. V ovčji koži „divjakov“ (t. j. nestrancarjev) se skrivajo, kakor pravi dopisnik Frankf. Zt., najradikalnejši socialni revolucionarji. V mestih je delavska kurija volila skozinskoz socialno-demokratično, večina ostalega mestnega prebivalstva kadetsko in le prav neznamen odloček pripada oktobristom.

Zanimiva je moskovska volitev. V Moskvi, kjer kraljujeta Gučko, voditelj oktobristov in „resnični ruski človek“ Gringmuth, voditelj najhujše reakcije, je vzlic zelo razširjenemu analfabetizmu, ki nelegaliziranim strankam otežuje volilno in in agitacijsko delo, kadetska stranka narodne svobode sijajno zmagala.

Po računu omenjenega dopisnika, bodo kadeti v novi dumi razpolagali s 100 do 125 glasovi; skrajni levici jih prisodi 270 — precej trpek odgovor na absolutistične mahinacije sedanje vlade. V novi dumi ne bo vladal politični razum, temveč politično čustvo. Kakšna bode usoda te dume, je težko prerokovati. Če je že lani misel parlamentarnega ministrstva iz dumske večine (kadeti) naletela na nepremagljiv odpor, ima parlamentarno ministrstvo, ki bi moralo biti sestavljeno iz skrajne levice, danes še mnogo manj upanja. Če bi se bila lani kadetom poverila sestava parlamentarnega ministrstva, bi se jim bilo bržčas posrečilo urediti desorganizovano Rusijo. Danes pa bi kadetsko ministrstvo delilo usodo uradniških ministrstev.

Otvoritev angleškega parlamenta.

Vprašanje gorenje zbornice stoji v ospredju političnega življenja in angleški ministrski predsednik se je ob otvoritvi parlamenta prav odločno izrazil za njega rešitev.

Kakor znano, se je gorenja (gosposka) zbornica uprla šolskemu zakonu, ki ga je predložila vlada in ki ga je poslanska zbornica tudi sprejela. Zakon osvoboja šolo od cerkvenega vpliva.

„Blebečem, da je sivka zbolela, to blebečem! Zelo, zelo je bolna.“

„Kaj ji je?“

„Ne vem. V pljučih tiči bolezen. Ne žre nič in zatekla je.“

„In sopiha,“ je podkrepila Lojza.

„In prav zelo je bolna,“ je sklenil Andrejec in zagnal obupno svojo kučmo na mizo.

Andrejka je vsa osupla molčala. Stiskalo ji je sree, ko je zvedela, da sivka, nje najlepša krava, teško sope, da je zatekla, da nič ne žre in da je zelo bolna. Končno se je zavedla in grdo zakričala nad Andrejcem:

„Zatekla je, težko sope! In ti, ti sloniš kot štor in si praskaš glavo. Meniš, da so živinozdravniki samo za pse na svetu, cepec! Naša živina prihaja pod nič, in ti se ne ganeš, klada. Ali si ji dal sveže slame? O, oče nebeški!“

Otrok je znova začel večati, in zibelj je škripala pod ubogo siroto, ki se je vila od samih bolečin. Njegov glas je bil zdaj slaboten in proseč, zdaj zopet glušeč, potem zamolkel kakor hropenje. Toda niti oče in ne mati nista čula teh klicov, ki so bili pretrgani. Prepirla sta se dalje. Andrejka je vsa divja kričala.

S tem svojim vedenjem je gosposka zbornica prisilila sedanjo vlado, da razmišlja, kako omejiti zakonodajalno oblast lordov. Da se bo to čisto gotovo zgodilo, je vzvišeno nad vsak dvom, kajti zadnje volitve so pokazale razpoloženje v angleškem narodu in to razpoloženje je za sedanjo vlado jako ugodno.

Radikalci so proti vsaki reformi gosposke zbornice; to zbornico smatrajo za dozorelo hruško, ki mora z angleškega parlamentarnega drevesa. Vendar radikalna rešitev tega ustavnega spora nima mnogo upanja na uresničenje. Bržčas, da se vpelje tako imenovani suspenzivni veto, t. j. ugovor gosposke zbornice proti sklepom od ljudstva izvoljene poslanske zbornice ne odvzame slednjim zakonite moči, temveč le odgodi njih veljavnost za nekaj časa, n. pr. za 6 mesecev.

Glede sredstev, kako tako reformo izvesti, tudi še ni nič gotovega; najbrž bode vlada morala poklicati veliko število svobodomiselnih politikov v gosposko zbornico.

Štajersko.

Nova nemška šola na Spodnjem Štajerskem.

Dasi je za nemške otroke po sp. Štajerskem v ljudskošolskem oziru razmeroma bolje poskrbljeno, kot pa za slovenske, ker je po vseh večjih občinah pouk v ljudskih šolah dvojezičen, vendar Nemci vsled svoje narodne nestrpnosti s tem niso zadovoljni, ker hočejo povsod samo ponemčevati slovensko deco. Namesto dvojezičnih šol, ki so v narodnem oziru Slovencem često škodljive, ki veje v njih tujinski, protislovenski duh, hočejo Nemci povsod, kjer imajo svojih otrok le za eno klop, že popolnoma nemško, germanizatorično učilnico. Šola napolnijo s slovenskimi otroci, ki jih izmamijo neukim in nezavednim staršem s sladkimi obeti, in ponemčevanje slovenskega rodu se začne. Gotovo je, da nesrečni in pogubni vpliv tega protinarodnega delovanja takoj ne bije v oči, a polagoma se opaža zakrbtno delovanje, ki odnaručuje deco svojemu narodu. Pogubni vpliv se mogoče pokaže šele čez leta, ljudstvo postaja vedno bolj nezavedno, nemški jezik se širi, in če stvar do dna premislimo, moramo priznati, da bo v kraju, kjer danes deluje kaka „šulfrajnska“ šola, morda že tretji rod popolnoma ponemčen. In to da misliti, ako nam je mar prihodnost slovenskega naroda. — Sedaj se sliši, da bo v Hrastniku pri Trbovljah ustanovilo ponemčevalno društvo „Schulverein“ svojo šolo za otroke nemških priseljencev in nezavednih slovenskih delavcev, ki so odvisni od svojih nemških delodajalcev.

Šola bo najprej dvojezična, a sčasoma se razširi kot je navada. In če bodo Slovenci v

„Seveda če stojiš tukaj in me z odprtimi ustmi zijaš, kako naj žival ozdravi?“ Potem se je obrnila k Lojzi in grmela nad njo:

„Ti si zakrivila, nesrečna stvar! Gotovo si jo peljala na pašo tja k leščini! Tam se je nadržla slabe krme.“

Omahnila je na stol, zakrila svoje obličje in bridko jokala.

„Uboga sirota je zastrupljena, hu, hu, hu!“

Otroka je zagnal hud kašelj in krč ga je vil, da se je telo kar lomilo. Andrejec je pogledaval proti zibelji, ki je škripala in iz katere sta viseli dve ročici.

„A, ali ta maličnik tako tuli?“ je vprašal.

„Kaj mu je hudega?“

„Nič, nič, zobje . . . Uboga sivka! Hu, hu!“

„Dobro, odpravim se k živinozdravniku. Saj je še ni konec. Ne delaj si pred časom sivih las.“

„Uboga sivka! Ni ji enake na svetu! . . . Boš tiho, prokleta svinja! Čakaj, da te pretepem.“

Lojza je vzela otroka; med tem ko se je Andrejec oblačil suknjo, je poleg ognjišča mašila debelega močnika otroku v usta, ki se je branil z vsemi štirimi, pljuval in hropel.

Trbovljah in Hrastniku spali, bo tam doli čez nekaj let močan steber germanskega mostu do Adrije.

Volilno gibanje je na spodnjem Štajerskem že v polnem teku. Nemčurska „Štajerčeva“ stranka kandidira v vseh sedmih slovenskih okrajih, no, brez upanja na zmago. Socialdemokratična stranka je postavila v treh kmečkih okrajih svoje kandidate, slovenskih, narodnih kandidatov še ni na spregled.

Slovenci v Celju se zadnji čas zopet krepko gospodarski gibljejo in napredujejo. Kupili so dve veliki hiši na najlepšem prostoru. V eni bo slovenska gostilna, pri vhodu v mesto na Graški cesti; prevzel jo je narodni mesar, g. Stelzer.

Koroško.

Mohorjeva družba.

(Dalje).

Splošna nezadovoljnost, ki vlada med društveniki napram družbi, je najlepše pričevalo o njej. Neuspehi so jasen dokaz, da vsi nasveti etc., kar se je o družbi pisalo, ni bilo brez pomena, pač pa je ostalo brez pomena zaradi indolence odbora. Ker vlada odbor popolnoma samovoljno, pade cela krivda nanj in tu je iskati prvi vzrok, da družba ni to, kar bi morala biti. Med poverjeniki se je že pojavila misel, da bi enkrat nekoliko obračunali s tem odborom. A stvar je težka. Odbor drži statute, statuti drže odbor, in odbor se drži statuta in statuti se drže odbora. Nikakega pomlajenja, nikakega napredka. Razmere se izpreminjajo, družba se ne izpreminja. Besedilo statuta pa je trdna barikada, za katero se brani odborova lenoba in indolence. In tako se ne more do živega. Odbor je postal absoluten, zaprt sam vase, 80 tisoč je odvisnih od 10. Ako je to zadostovalo včasih, zdaj ne zadostuje. Treba je slišati več glasov. Danes od Ljubljane do Celovca ni daleč, menda se plača 3 K in zadnji čas bi bil, da se napravi občni zbor. Treba je doseči, da pridejo v odbor zastopniki iz raznih krajev, posebno ljudje, ki poznajo kulturne potrebe našega naroda. Pri vseslovenski družbi z 80.000 člani bi bilo pač to edino opravičeno, ne pa da voli samo Celovec — samega sebe — pa amen. In to že cela leta! Primernih inteligentov je v Celovcu malo in kako naj pridemo do tega, da je vsak dober za v odbor Moh. družbe, samo da je v Celovcu. Mnogo sej itak ni, vkljub temu, da so skoraj vsi odborniki v eni hiši. Naredi se vse kar po domače „med seboj.“ To je za vsako družbo zelo nevarno, škodljivo. Gotovi odborniki so si n. pr. že tako zasigurali mesto v odboru, da si ga puste plačati s par tisoči. To se naredi kar med seboj . . . In pomislimo, da bo prej ali slej, ako bo „požrtvovalnost“ minila tiste gospode, potreba njih „nenadomestna“

III.

Doktor Planinar je v kočuh zavil vozil s svojim vozičem po glavni cesti. Iskal je kolesnice, da se izogne velikemu kamenju, katerega okrogle glavice so tuintam gledale iz tal. Vzlic vsej svoji previdnosti in modrosti konja so kolesa večkrat zadela ob kamen ali pa zdrsnila v zdolbino, da je voziček plesal na vzmetih kakor ladja na visokem morju. Padal je rahel dežek. Vrane so letale visoko v zraku preko sivega neba. Jate drozgov so se preletavale v seči, ki se je raztezala ob poti in posedale v vejevju bližnjih jablan.

„Dober dan, gospod Planinar!“ je dejal debel mož, ki se je splazil skozi seč in se postavil na sredo ceste. Oblečen je bil v kratek suknjič, zamazane hlače, ki so počivale na shojenih blatnih čizmih.

Doktor je vstavil konja.

„O, gospod Kosec!“ je vskliknil. „Dobro jutro, gospod Kosec! Kam pa, kam tako zgodaj?“

Kosec se je odkihnul in vzel platneno ruto, ki je bila ovita krog vratu.

„Da, da, gospod Planinar. V Selu zdravim nekaj živine, ki si je delajo spuščaji, in zdaj stopim mimogrede kar povprek do Andrejca, ki

mesta nadomestiti, in kaj če ne bo primernih močij v Celoveu? Prej ali slej bo prišlo do tega, da bodo odborniki kot zastopniki raznih pokrajin in to bo zdravo za „Družbo.“ Zgodi naj se to rajše prej, da ne pride nekoč dan... Res žalostno pomisliti. Razun tajniku ne moremo priznati nobenemu odborniku pravico, da se da plačati, najmanj pa, če je to gmotno že itak dobro situiran človek. Plačujejo se uradniki, ne odborniki. Potrebuje-li družba uradnikov, naj se službe razpišejo; mi imamo množico umetnikov, borečih se za vsakdanji kruh, dajte jim zaslužka. Tajnik Slov. Matice ima 1800 K na leto, tajnik Mohorjeve družbe pa 4000 K, prosto stanovanje, drva in razsvetljavo. Tajnik je duhovnik s svojo plačo. Pisatelj, ki piše povest, dobi par sto kron, odbornik, ki pregleduje rokopise 2000 K. Tako je kadar je vse doma „med seboj.“ Ker ni nikdar objavljen natančen račun, ne moremo vedeti, kako je, a čuli smo tako, kot smo zapisali. Tak je torej odbor, ne iz ljubezni do družbe, do naroda, iz vneme do stvari same, ampak za denar. Da tak odbor ne more čutiti svoje plačane dolžnosti, je razvidno. Zato pa je tudi absolutističen, zaprt sam vase. Zato umetniki pri njem ne dobijo službe. Tajnik sam ni kak literat, ampak komoden gospod, ki se mu ne ljubi odgovarjati na pisma. To je znana stvar, kako je v „Družbi“ uradovanje. Ako je mnogo dela, naj si vzamejo še enega tajnika, po 1000 K lahko dva izhajata pod drugimi omenjenimi pogoji.

Natančneje se z odborom ne bomo pečali, po njih delih jih boste spoznali. Povdarjamo samo, da je treba velikega občnega zbora, ki naj pogleda nekoliko v celovško absolutno vladanje. Sedanji odbor bi dal snov za primerno satiro o kulturnem slovenskem zavodu. Sede v njem ljudje, ki znajo komaj še slovensko in morda samo z berači v tem jeziku govore. So to ljudje tistega duha, ki je pogosten na Koroškem in značilen za nas; brez vere v bodočnost, brez prave zavesti in nar. prepričanja, polni letargije, brez eneržije, brez samozavesti in narodnega ponosa. Alá Cankarjev: Anastasius von Schiwitz: „Verzeihen Sie, ich kann nichts dafür...“ Pripisali so jezik in narod že zdavnaj smrti in sede v odboru. Eno oko na Dunaju, eno v Rimu. Ko bodo umrli, bomo čitali v koledarju o njih zaslugah za narod... Mislijo si tako: Kaj se hoče. Žrtvujmo se, dajmo narodu, kar ravno dobimo v roke; ne udrži itak, pripravimo ga za večno življenje... Hodijo, kakor nevesč zdravnik okoli bolnika. Ko bi bolnik vedel zdravnikove misli, bi vstal in ga posadil na plano. In z nekako milostjo — pri tem pa z občutkom velikih zaslug — pošiljajo „narodu“ tistih 6 knjig češ: narod, bodi pokoren in pobožen, da prideš v nebesa. Pokoren je doma na Dunaju, pobožen pa v Rimu. Spominjam se pri

mu je krava zbolela. Že štiri dni jo zdravim. Živina v tem času rada zboli na pljučih.“

„No, jaz grem tudi k Andrejcu.“

„Vem, zastran otroka. Svetoval sem mu, naj Vas pokliče. Otrok je zelo bolan. Toda nečem Vas zadrževati, gospod Planinar.“

„Pejva vkup, gospod Kosec, zlezite na voz.“

„Toda moji čevlji so umazani, gospod Planinar.“

„Nič ne de, kar prisedite.“

„Če ste tako prijazni, hvala Vam, gospod Planinar.“

V tem se je prikazal na ovinku ceste naglih korakov kmečki človek.

„No glejte ga, Andrejca!“ je vskliknil Kosec, ki je ravno plezal na voz. „Hej Andrejec! Dobro jutro!“

„Dobro jutro, gospod Kosec, in oni drugi gospod“, je dejal najemnik, ki je obstal in prav spoštljivo snel svojo kučmo z glave.

„No, kaj je z najino kravo?“ je vprašal živinozdravnik.

„Kako ste ljubeznivi, gospod Kosec, danes zjutraj je poginila. Bog pomagaj! Trajalo je prav kratek čas. In potem je je bilo konec. K vam sem bil namenjen, da se Vam ni treba trudi k nam. Proč je!“

tem tistih karakterističnih vrst, ki jih je zapisal Slomšek v spominsko knjigo nekoga župnišča na štajerski slovensko-nemški meji; Naj že govorimo slovensko ali nemško, da le v nebesa pridemo, tam bomo itak govorili angelski jezik.

Take razmere so v odboru našega narodnega kulturnega zavoda in potem naj govorimo o dolžnostih! Dolžnosti so utemeljene v prepričanju ter se kažejo v delih. Kakršno prepričanje, taka dela. Plačan uradnik stori samo, kar mora. Okrepiti moramo narodovo življenje na podlagi kulture in prosvete in narodni zavod pripravlja narod na smrt, za nebesa. Družba sama je sila, ki bi bila zmožna položiti v narod kulturne temelje — tega ni storila. — In mi molčimo, molčimo vedno naprej. Kje je ostal narod? On je samo bolnik, ki se ga pita s tujo hrano, dokler ne umrje... Morda celo od hrane? tudi mogoče, slabemu zdravniku se tudi to lahko primeri. —

Duh Mohorjevih knjig ni naroden, ker so knjige odsvit odbora, ki tudi ni naroden, ampak z enim očesom na Dunaju z drugim v Rimu; kaj čuda, če ne vidi male slovenske zemlje, niti naroda... A narod ga redi? Seveda. Toda narod je samo sredstvo, kakor je zdravniku bolnik sredstvo. In namen? No, namen je naroden, 6 knjig se da za 1 gld... In zasluge! Zasluge so velike... Toliko truda. In tako se bodo zdaj končale „Zgodbe“ in baje se bo začelo izdajati iznova „Življenje svetnikov in svetnic božjih“, ker je prva izdaja pošla, in ko bo to končano, pride zopet na vrsto kaj podobnega in potem menda zopet „Zgodbe“ in tako dalje ins unendliche.

Opazoval sem dvoje vrste ljudi: Eni, ki ljubijo knjigo, naj je taka ali taka, devljejo te sorte blago na podstrešja in v druga kota, a začelo jim bo počasi primanjkovati prostora, da bodo pomislili, ali ne bi kazalo stvar kam drugam pospraviti. A je težava, ker so v knjigah svete stvari pisane in se papir ne more porabiti za kakršen koli namen. Drugi, ki ne ljubijo knjig te vrste, vporabljajo njih papir za zgoraj označeno potrebo. Seveda jim je v Celoveu vse eno, kam kdo dene knjige: mi smo storili svojo dolžnost, izdali smo 6 knjig za 1 gld. Če narod ne ljubi knjig... In to se godi danes, ko čitamo dan za dnem o potrebi knjig, o mladinskih in drugih knjižnicah, danes, ko smo izprevidili potrebo modrega narodnega gospodarstva. Ljudstvo hrepeni po knjigah, po izobrazbi in oni ga pitajo z molitveniki. Knjižnice potrebujemo in knjig za knjižnice — in družba?... Nekoliko tisoč kron vrže družba vsako leto proč, namesto da bi izdala knjigo, ki bi bila vredna teh tisočev, ali pa da bi dala razglas, da hoče rešiti ljudi skrbij, kam bi pripravili nje molitvenik, in da je tiste tisoče dala „C. Metodovi Družbi“, ki je sezidala to in to novo šolo, ali pa, da je družba sama ustanovila za ta de-

Jeza se mu je brala na obrazu.

„Kakšno nesrečo imam! Pred tremi leti sem zgubil dva žrebička in eno tele. Lani mi je poginila kobila z žrebičkom. Drugekrati sem, sam ne vem kako, ob kokoši. In sedaj spet krava, lepa krava, dobra krava! Ni je ljube sreče, gospod Kosec, ni je! Slepa usoda vlada nad nami Slepa usoda! Tega mi ne izbije iz glave nihče, da je usoda nad nami!“

Andrejec je zateptal po zemlji in si „puli“ lase.

„Kaj takega se pozna, močno se pozna kaj takega v mošnjičku! In tudi žito ima slabo ceno, jabolka so pod nič. In sedanja suša škoduje tudi mesu. To nam jemlje denar! Moj Bog, kdo nam je to poslal.“

„In kaj je z otrokom?“ je vprašal Planinar.

Andrejec je pogledal zdravnika začudeno, kot da bi ga ne bil razumel.

„Kaj pravite?“ je vprašal.

„Kaj je z bolnim otrokom, h kateremu ste me klicali?“

„Ali govorite o mojem fantiču?“

„Seveda.“

„A, ta je tudi umrl...“

nar knjižnico. Pomislite, kaka knjižnica bi bila za tisti denar. Na celem Slovenskem ne bi nihče zagodrnjal. Vemo, da družba ne bo tega storila, ker ni v statutih.

Iz knjig torej, ki jih družba v prvi vrsti nudi, se vidi, da se družba ne zaveda svojih dolžnostij do umetnosti, umetnikov, do narodnosti in do naroda! In narod redi na sebi lenega debeluha, ki bi, ako bi zapustil lenobo ter začel delati, lahko postal krepek junak. Kdo bi mirno gledal takega človeka? Ali bomo s tem hodili bahat se po svetu mi komedijanti? Ali ni čas, da mu pokažemo delo, da nas s svojo leno debelostjo ne zaduši? Dalje prihod.

Slovensko delavstvo na Koroškem. V Podljudelju je jako veliko slovenskih delavcev, med njimi pa tudi precej narodno zavednih mož. Dobro četrt ure od Podljudelja leži trg Borovlje, katerega prebivalstvo je povečini slovensko, a v nemčurskih sponah. Industrijalna družba Voigt namerava Podljudeljem zgraditi velike tvornice, v katerih bo imelo zaslužka 4000 delavcev. Slovenci delajo na to, da se tam osnuje velika delavska organizacija v probujo in ohranitev slovenskega življa.

Primorsko.

Pasivna rezistenca železničarjev se je razširila na državni železnici in južni od Trsta do Pragarskega, in sicer po nekaterih kolodvorih v večji, drugod v manjši meri. Od 27. febr. je ustavljeno sprejemanje tovarnega blaga, namenjenega za Trst. Osebni promet je normalen. Začela so se pogajanja med železniškim ministrom in državnimi železničarji. Ravnateljstvo je pripravljeno pripomoči do sporazumljenja z uslužbenci državnih železnic. Uslužbenci zahtevajo, da se kaznovana uradnika zopet namestita na svojih mestih, želez. ministrom naj naznani, v čem obstojajo za 1. april objubljena zboljšanja, ter naj se točno izjavi o vseh točkah spomenice, ki jih je izročilo osebje. — Deputacija tržaških železničarjev se je včeraj odpravila na Dunaj k ministrom, ki bodo izjavili, da odstopijo od rezistence le pod pogojem, ako tudi ravnateljstvo južne železnice vsprejme zahteve svojih uslužbencev.

Jadranska banka. V seji upravnega sveta dne 16. februarja je bila predložena prva bilanca za leto 1906. Čisti dobiček znaša 97.166 kron, to je 9,7 odstotkov vložnega kapitala. Upravni svet je vzel predloženo bilanco na znanje in je sklenil, da predlaga občnemu zboru, ki se vrši dne 10. marca, da odkáže od čistega dobička rednemu rezervnemu fondu 4858 kron, da razdeli 50.000 K kot 5 odstotno dividendo, da odkáže rednemu rezervnemu fondu nadaljnih 15.142 K, tako da bo znašal 20.000 K. Rezervnemu fondu za izgube se odkáže 2000 K, 10.089 K naj se prenese na nov račun. Ker namerava Ljubljanska kreditna banka ustanoviti v Trstu svojo filialko, bo ustanovila Jadranska banka filialko v Ljubljani.

Na tri dni zapora je bil obsojen 19letni A. Bašin iz Solkana, ker je maskiran na pustni torek v Gorici baje parkrat zaklical „Živio Slovenci!“ Kaj pa tisti Lahji, ki so demonstriali po Gorici z barvami italijanskega kraljestva in tisti, ki so napadli Slovence brez povoda?

Organizacija slov. kolonije v Egiptu. Znano je, da živi v Egiptu nekaj tisoč Slovencev, največ z Goriškega in s Krasa. Pred leti je v Egiptu živeči slovenski zdravnik poskusil organizirati te koloniste, a uspeha menda ni dosegel. Zdaj se je tega lotil goriški Andrej Gabršček. Z ladjo „Semiramis“ se je te dni pripeljal v Egipt in obišče Aleksandrijo, Kairo, Port-Said in druge kraje, koder žive Slovenci, z namenom, da ustvari krepko narodno in gospodarsko organizacijo slovenski koloniji ob Nilu.

Vipavska železnica. C. kr. trgovinsko ministrom je potrdilo načrt za podaljšanje vipavske železnice od Ajdovščine do Vipave. Menda ne bo prav dolgo trajalo, ko se zgradi tudi

proga Postojna-Razdrto-Kobdil. Posebno vojno ministrstvo se iz strateških ozirih zanima za to prognozo.

Kranjsko.

Svoji k svojim in slovenski obrtniki.

Ljubljana, 26. februarja 1907.

Vaš zadnji članek pod tem naslovom je vzbudil opravičeno zanimanje med slovenskimi obrtniki. Vsa naša politika se vodi v visokem, teoretskem tonu, bijejo se strastni, principijelni boji, kar pa je za temelj slovenskega naroda zelo efemernega pomena, dokler živi naš srednji, obrtni stan takorekoč od danes do jutri, dokler nima močne, vsestranske zaslombe v vseh slovenskih krogih.

Slovenska obrt ne more procvitati, ako je dosledno in krepko ne podpira občinstvo, ako naši delodajalci ne podpirajo z naročili naših obrtnikov, ampak odlikujejo in predpostavljajo tujce domačim močem, potem je seveda obsojena slovenska obrt v počasno hiranje in životarjenje. V takih razmerah se domačin ne more povzdigniti, ako mu tujei, nemški priseljeni obrtniki izpred nosa ugrabljajo kruh. Ako navdušeni in v besedi veliki Slovenci nočejo videti svojih ljudij, kadar bi jim trebalo z naročili priskočiti na pomoč, ampak vidijo in hvalijo samo nemško delo, potem je naša prihodnost žalostna, in slovenski politiki bodo imeli lepo polje tožiti o propadanju slovenskega naroda, o naši splošni stagnaciji in o vedno večjem naseljevanju tujega življa med Slovenci.

Kako naj napreduje slovenska obrt, ako naši narodni zavodi, ako naše denarno dobro situirana gospoda daje vsa najboljša naročila samo tujcem, kako naj slovenski obrtnik dobi poguma, da izpopolni in razširi svojo obrt, ako se nima nadejati pomoči od nikoder, kako naj tehnično napreduje, ako nima niti prilike pokazati, kaj zna in more!

Pred sedmimi leti je Ljubljana stavila novi jubilejni most. In odkod je dobila za to delo potrebne podjetnike in delavske moči? Vodja, podjetnik, tehnik, nadzorniki, vsi so bili samo tujei, Nemci in Italijani; domačini, Slovenci so prevzeli samo najnižje posle. Zabijali so pilote, nosili malto, bili so „Handlangerji.“ To je slika slovenske industrije, Nemci so se rogali Ljubljani.

Kar se je tedaj dogajalo v velikem, to se dan na dan godi v malem. Res je, Slovenci nimamo strokovno izobraženih industrijalcev, nimamo industrijalne vzgoje, manjka nam sredstev in še mnogokaj. Ali naj to ostane vedno tako, ali naj vedno opravljamo samo najnižje, hlapčevske posle, povsod naj bo tujec naš gospodar? Ako hočemo biti in ostati narod, treba nam ravnat kot akademične gospode izobraženega in gmotno podprtega srednjega stanu. Treba ga nam je vzgajati sistematično in podpirati v moralnem in gmotnem oziru. Brez svoje obrti, zmožne vsake konkurence, brez svoje industrije smo kot nepopolno in enostransko razvit organizem, ki je izroččen pogubi! Ako se že ne moremo povzpeti višje, skrbimo, da si ohranimo vsaj to, kar imamo.

Slovenske politične stranke, in naj si bo ta ali ona, poznajo slovenske obrtnike le tedaj, kadar jih rabijo, drugače jih ne poznajo. Ali slovenski obrtnik se ne bo dal več zlorabljati, stanovska organizacija bo temu napravila konec. Do tu in ne dalje.

Prejeli smo in priobčujemo brez komentarja:

Podli strankarski boj zadal je globoke rane odkritosrčnemu in prijateljskemu družabnemu življenju povsod, koder se je razvijal, osobito v Ljubljani sami. Iz obeh glavnih slovenskih strank vzklija je najpodlejša žurnalistična gonja na poedine stanove, osebe, trgovce, obrtnike in z obrekovanjem se skuša pridobiti strankarski vpliv v literarnih in drugih narodnih društvih. „Sramota,“ ta beseda jim služi za napade, dočim v obratnem pomenu za njih ta beseda ne

eksistuje. Kdor brezpogojno ne trobi v strankin rog, se ga postavi na javno sramotilnico, brez ozira na gmotno škodo, katero mora napadeni v mnogih slučajih pretrpeti.

Delo teh narodnih „zaslužnih mož“ je tako veliko in toliko vidno, da je skrajni čas za odstranitev teh razmer. Kako daleč se je strankarstvo razvilo in kakega orožja se poslužuje merodajne osebe, kaže dovolj jasno sledeči slučaj:

Pevskemu društvu „Ljubljana“ je odpovedana društvena soba v „Nar. domu.“ Da se je soba odpovedala društvu naprimer radi nedostajanja prostorov, ali da društvo ne pokriva najemnine i. t. d., bi nihče temu ne oporekal; ker ima pa ta odpoved politično ozadje, je vredno, da se razjasni. Grajati moramo odločno merodajne osebe proti bagateliziranju društva, katero je celih 15 let svojega obstanka vedno, pri vsaki priliki ravno tisti stranki, katera ga danes skuša uničiti, delalo štafažo pri vseh vsprejemih, nastopih in strankarskih liberalnih prireditvah.

Spominjamo se gotovih vsprejemov na kolodvoru v Ljubljani, ko sta „Slavec“ in „Ljubljana“ s svojimi mnogimi člani delala obhod po ulicah, s tem dejanjem vstvarjala fakični vsprejem gostov, dočim so frakarstva in posamezni frakarji se sramovali uličnega pohoda. „Slov. Narod“ bode rekel na to: to je prokleta dolžnost nar. društev! Mi mu sicer damo prav, ampak s to pripombo, da se pravi to štafažo delati, ker se frakarstvo skupnih nastopov sramuje.

„Grozni greh“ je storilo društvo „Ljubljana“ v očeh upraviteljev „Nar. doma“ in „Slov. Naroda“ za časa volitev v trgovsko zbornico. Takrat je bivši predsednik društva „Ljubljane“ kot kandidat nastopil proti narodni stranki. Slov. Narod je takrat priobčil s hudobnim namenom notico, s katero je pritisnil klerikalni pečat celemu društvu z namenom, da ga gmotno oškoduje. Pevsko društvo je stalo vedno na tem stališču, da se ne spušča v strankarstvo, ne samo zato, ker vživa podporo vseh slojev, temveč tudi zato, ker pevec kot tak ne čuti in ne vidi stranke pri petju. S pevskega stališča so deč, nimamo še dosedaj „liberalne“ niti „klerikalne“ harmonije naših voditeljev. Temu društvenemu principu se ima tudi zahvaliti „Ljubljana“ in pa podpora slav. občinstva, da je dosedaj prebolelo marsikatera tajna in odkrita nasprotstva.

Ljubezen do slov. pesmi, eneržija in požrtvovalnost članov pevcev, kakor tudi p. n. cenj. podporniki bodo skrbeli za to, da društvo i nadalje sledi svojemu začrtanemu potu, s tem si bode tudi sveto, da je več koristnega storilo kot gotovi narodni ex-voditelji v ljubljanskem „Nar. domu.“

K.

Kandidature klerikalne stranke. Zaupni shod, ki ga je sklicala klerikalna stranka v Ljubljano, je postavil v vseh okrajih izimši Krško in Ljubljano, kandidate. Refren na zaupnem shodu je bil: stranka je vse, poedinec nič, kar se po domače povedano glasi: Šušteršič je vse, vse drugo nič, torej nezdrav absolutizem posameznika. V ljubljanski okolici nastopi dr. Šušteršič, v Loki Demšar, v Radovljici Pogačnik, v Kamniku dr. Krek, v Litiji Povše, v Novem mestu Šuklje, v Postojni Žitnik, v Idriji Gostinčar. Kandidatura v Ljubljani se je prepustila „ljubljanškemu zaupniku“, ki se sestanejo v nedeljo. Tudi krška kandidatura se je še odložila, ker imajo z dr. Janko Hočevarjem (Krško), ki mu mislijo ponuditi kandidato, neprilike in sitnosti.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Upravni svet ljubljanske kreditne banke v Ljubljani je zaključil v svoji bilančni seji dne 14. febr. čisto bilanco za leto 1906. Čisti dobiček za preteklo leto znaša 153 386-11 K. Upravni svet je sklenil predlagati VII. rednemu občnemu zboru, ki se bo vršil dne 6. marca t. l., da se razdeli 50stotna dividenda, da se odkaže rednemu rezervnemu fondu 7.664 30 kron, izrednemu rezervnemu fondu za izgube 40.000 kron, pokojninskemu fondu 1000 kron, končno da se

prenese na novi račun 806 89 kron. Nadalje je sklenil, da se ustanovi podružnica v Trstu, da se v to svrhu zviša delniška glavica.

V spomin S. Gregorčiču je založil ljubljanski trgovec J. Bahovec poprsne kipe pesnikov v visokosti 42 cm, ki jih je modeliral kipar Al. Repič. Kipi so prav lepo delo in bi bili v okras vsaki slovenski hiši. — Nadalje je izdal g. Bahovec dvoje vrst velikih pesnikovih slik, namreč barvotiske v antičnih okvirjih in enobarvne v sec. okvirjih. Kipi so naprodaj po 8 kron komad, oljnate slike po 70 in enobarvne po 20 kron, obe z okvirjem vred.

Stipendije za umetnike. Naučno ministrstvo opozarja komponiste in pisatelje iz dežel, zastopanih v državnem zboru, kateri umetniki nimajo sredstev za nadaljno izobrazbo in žele kako štipendijo v ta namen, da jo zaprosijo pri dotičnih deželnih mestih, in sicer najkasneje do 1. maja 1907. Pravico do štipendij imajo le samostojno delujoči umetniki.

Akcijska družba lokal. železnice Kranj-Tržič se je konstituirala in so izvoljeni v upravni svet sami Nemci, Slovence se je docela prezrl. Ker ima vlada pravico do imenovanja treh članov v ta svet, imenovala je tudi ona same Nemce, in sicer sekijskega šefa Exnerja, generalnega svetnika Gebauerja in vladnega svetnika dr. Wernerja, torej ljudi, ki jim je kranjska dežela deveta briga in ki uganjajo samo koristolovstvo!

Narodna tvrdka Schneider & Verovšek je izdala v slovenskem jeziku ličen cenik svoje zaloge železnin, ki se odlikuje po lepih tehničnih izrazih in čisti slovenščini. To je vsekakor hvale in posnemanja vredno! Zaeno opozarjamo tudi narodno občinstvo na to odlično in solidno tvrdko.

Nov slovenski list. V Ljubljani v D. Hribarjevi tiskarni je začel s 1. marcem izhajati nov slovenski list „Delo,“ strokoven list za industrijo, obrt in trgovino. Program lista pove njegov naslov, v uvodnem članku povdarja uredništvo, da nam je treba predvsem dobre strokovne in splošne izobrazbe, treba nam gospodarske organizacije. List bo zastopal interese naših obrtnikov, industrijalcev in trgovcev. Uredništvo je v spretnih rokah g. R. Šege. List služi vsekakor največjega zanimanja in podpore.

Raznoterosti.

Dve veliki nesreči na morju. Vsako leto, kadar sta noč in dan enako dolga, se dogajajo na morju velikanski viharji, ki so letos ravnokar minole dni potopili dve ladji, provzročili silno škodo in uničili mnogo ljudij. Nizozemski parnik „Berlin“ je zavezil dne 21. t. m. pri Hoek-Svan-Hollandu na pesek. Parnik se je prelomil čez sredo, prednji del ladje se je potopil s potniki in posadko vred. Poročajo, da je izgubilo življenje 141 oseb, rešilo se jih je le 15. Ponesrečena ladja je vozila mnogo dragocenosti v vrednosti 50 milijonov kron. — Druga katastrofa, ki se je zgodila, je zadela avstrijsko Lloydovo ladjo „Imperatrix“, ki je ob grški obali zadela na skalovje in obtičala na pesku. Utonilo je 39 oseb, zvečine dalmatinskih mornarjev. Ladja je popolnoma izgubljena, blago, v vrednosti 2 milij. kron, uničeno. V Trstu vlada vsled te nesreče splošna žalost, iz hiš vihrajo črne zastave.

Žena žrtev ljubezni do svojega moža. V Čikagu so pokopali ob velikanski udeležbi Hrvatice Marijo Starčević, ženo Gregorja Starčevića, ki se je ponesrečil pri neki eksploziji. Na mnogih mestih je bil ožgan do kosti. Zdravniki so konstatirali, da ga morejo rešiti le, ako se izgorelim delom prida človeško meso. Žena njegova si je dala rezati mišice na roki in nogi. Rešila je moža, po tej strašni operaciji pa je žena nevarno obolela in kmalu umrla.

Znanstveni napredek. Napredek znanosti, zlasti prirodnih in tehničnih se ne vrši v znanstvenih laboratorijih in kabinetih, ali večidelj gare šijo diletanje. Veliki izumitelji v 16. 17. in 18. veku so bili sami diletantje; z vede

so se pečali le v prostem času po svojem dnevnem delu. Lavoisier (Lavuažijé), oče kemije, je bil najemnik dacia, matematik Newton (Njútín) je bil uradnik, Descartes (Dekár) vojak, Spinoza je brusil steklo, Hume (Hjum) in Montesquien (Monteskijé) sta bila uradnika. Devetnajsti vek je sicer ustanovil učene stolice in vseučiliški profesorji goje znanost iz poklica, toda izumitelji in ljudje novega spoznanja so tudi sedaj večinoma diletanje. Darwin, Spencer, Hartmann! Če so med vseučiliškimi profesorji resnični znanstveniki, so ti znanstveniki slabi profesorji. Matematik Gauss je svetoval dijakom, naj ga ne hodijo poslušati in Helmholtz se je na katedri tako dolgočasil, da so bila njegova predavanja prava muka zanj in dijakom.

Kupčija s človekoljubjem. V Ameriki se je preživel stari sistem, ki je drl žive ljudi; izkazalo se je, da človeški stroj boljše funkcionira, če se z njim lepše ravna. Človekoljubnost se izplača in pričakovati je, da se tovarnarji celega sveta, kar čez noč preleve v človekoljubne Pavle. Stari sistem je silil toliko časa ljudi k delu, da so onemogli. Novi sistem, ki ga vvaajo tudi v Evropi, kaže da je kakovosti in kvaliteta dela pri 8-urnem delu boljša. Neka Klevelandska družba je skrajšala delavni čas, z nasadi okrasila okolico tovarne, zvečala okna, vvedla brezplačne kopelji, ustanovila knjižnico in čitalnico. Napravila je dobro kupčijo, zakaj delo, ki ga je delavstvo v krajšem času opravilo, je bilo mnogo več vredno, kot prej. Človekoljubnost se je izplačala...

Prosveta.

Akademija. V soboto, dne 2. marca ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 3. marca ob 5. uri popoldne predava v „Mestnem domu“ v Ljubljani univ. prof. dr. Heinz iz Zagreba o predmetu: Oblika in življenje bakterij. — V nedeljo, dne 3. marca predava ob 3. uri popoldne v Ribnici ing. Jakob Turk: O hrani in hranjenju rastlin (iz poljedelske kemije).

Leharjeva opereta „Vesela vdova“, ki se je predstavljala v Zagrebu že štirikrat, je bila vzrok bučnih demonstracij v gledališču zoper prvotno protislovansko tendenco operete in na ulicah proti Srbom. — Velike demonstracije so se dogodile tudi v Trstu ob priliki uprizoritve „Vesele vdove.“ Gledališče je bilo polno, na odru sta viseli veliki sliki črnogorskega kneza in kneginje, ker se opereta nanaša na črnogorski knežji dvor. Takoj spočetka, ko so začele padati prve razžaljive besede, je zaorilo tako enoglasno žvižganje iz stotin siren in piščalk, da se je predstava morala takoj prekiniti. Ko se je zagrinjalo zopet dvignilo, ni bilo na odru več slik knežje rodbine. Opereto je dirigiral komponist Lehar sam, ki je še potem, ko se je igra nadaljevala, moral enkrat ustaviti orkester in pevce ter začeti znova. — V gledališču je bilo mnogo Slovanov, ki so na ta način burno demonstrirali zoper žalitve.

Gospodarstvo.

Štiridnevni poučni tečaj o kmetijstvu priredi c. kr. kmetijska družba kranjska od 4. do 7. marca t. l. v Gorjah na Gorenjskem. Pouk se bo vršil vsak dan od 9—12 dopoldne v dvorani hranilničnega poslopja v Zg. Gorjah, in popoldne od 2—4 bodo praktična razkazovanja v hlevih itd. Pouk bo brezplačen in se ga more udeležiti vsak odrasel kmetovalec, oziroma gospodinja. Udeleženci bodo morali pravočasno dohajati k pouku in se dostojno vesti. Spored predavanja bo naslednji: v ponedeljek, 4. marca: Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe, bo učil naslednje predmete: Kaj je kmetijstvo? Vednostna podlaga kmetijstvu. Redilne snovi v zemlji in v krmi. Gnoj in gnojenje. — Prosti razgovori. — V torek, 5. marca: J. Legvart, dež. mlekarški nadzornik, bo učil naslednje predmete: Živinoreja in temeljni pogoji njenega uspevanja. Plemenjenje, oskrbovanje in krmljenje govedi. Vzgoja in poraba govedi. Razkazovanje hle-

vov in nasveti za njih zboljšanje. Obdelovanje travnikov. — Prosti razgovori. — V sredo, 6. marca: a) Dopoldne: Frančišek Gombač, deželni vinarski komisar, bo učil naslednje predmete: Vzgoja in oskrbovanje sadnega drevja, boleznih sadnega drevja. Umna poraba sadja itd. b) Popoldne: J. Legvart, dež. mlekarški nadzornik, bo učil naslednje predmete: Pravilna molža. Prasičja reja. Mlekarstvo. Perutninarstvo. Razkazovanje v svinjari, v mlekarni itd. — Prosti razgovori. — V četrtek, 7. marca: Josip Stegu, c. kr. okrajni živinozdravnik, bo učil naslednje predmete: Zdravstvo živine. Prva pomoč pri živinskih boleznih. Pomoč pri porodih. Praktične vaje na živini. — Prosti razgovori.

Mlekarški in perutninarski tečaj za gospodinje ali njih hčere priredi c. kr. kmetijska družba kranjska od 20. do 23. marca t. l. na družbeni gospodinjski šoli v Ljubljani, v Marijanišču na Poljanski cesti. V tečaj, ki bo brezplačen, se sprejme omejeno število gojenk, ki bodo morale za hrano in stanovanje same skrbeti. Za sprejem se je zglasiti do 10. marca t. l. Pouk bo trajal vsak dan dopoldne od osmih do dvanajstih in popoldne od dveh do šestih. Poučevalo se bo praktično in teoretično o mlekarstvu sploh, oskrbovanju molzne govedi in zlasti o posnemanju mleka s posnemalnikom, o izdelovanju čajnega masla in nekaterih vrst mehkega, namiznega sira. Glede perutninarstva se bo poučevalo vse, kar spada v to stroko, zlasti se bo oziralo na oskrbovanje in krmljenje perutnine, na valjenje s strojem, na gojitev piščancev, na hranjenje jajec in na perutninske bolezni. Udeležence tečaja se bodo morale praktično vaditi v kokošnjaku. Poučevala bosta ravnatelj kmetijske družbe Gustav Pirc in mlekarški nadzornik J. Legvart; praktične vaje se bodo vršile pod vodstvom in nadzorstvom učiteljice gospodinjske šole gospe sestre Vincencije Lah in deželnega sirarja J. Mastnaka.

Trimesečen mlekarški tečaj priredi c. kr. kmetijska družba kranjska dogovorno s kranjskim deželnim odborom na Vrhniki, in sicer od dne 1. aprila do 30. junija t. l. Tečaj bo teoretično-praktičen ter se bo poleg spoznavanja, preiskovanja in ravnanja z mlekom poučevalo poglavito o izdelovanju presnega masla in sira. Nadalje se bo vršil tudi pouk o mlekarški kemiji in bakteriologiji ter se bo poučevalo o oskrbovanju in krmi molzne živine, o kužnih boleznih ter o mlekarškem knjigovodstvu in računstvu. Pri praktičnem pouku se bo oziralo na vse načine ravnanja z mlekom in poleg tega tudi na oskrbovanje mlekarških strojev in tudi parnih kotlov. V tečaj, ki bo brezplačen, se sprejme 12 udeležencev, ki dobe brezplačno stanovanje. Za hrano bo moral vsak udeleženec sam skrbeti. Nekaterim nepremožnim udeležencem bo mogoče dati podpore iz državnega, oziroma deželnega prispevka. Prošnje za sprejem je poslati do 20. marca t. l. na podpisani odbor. Prednost za sprejem imajo tisti, ki so že v kaki mlekarni delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo učiti mlekarške zadruga. Po končanem tečaju se morajo udeleženci podvreči izpitu ter dobe

o njem spričalo, ki jih usposobi za voditelje mlekaren.

Davki v naši državi. Direktnega davka je v Avstriji 512 milijonov, indirektnega, ki ga plačajo največ srednji stanovi, je 346 mil., carine na uvozu blaga dobiva naša država 123 mil., od kolekov 49 mil., od pristojbin pri imenovanjih, dovoljenjih i. t. d. 5 mil. Pristojbin pri prodajah in zapuščinah iztirja 108 mil. Vozni listki na železnicah dajejo državi 17 mil. Od loterije dobi država na leto nad 30 mil., od državne tiskarne 6 mil., od soli pa 47 milijonov. Kadileci darujejo državi 236 milijonov na leto. Vseh dohodkov bo imela država letos nad dve milijardi in 168 milijonov kron.

Brez imena. Boj zoper germanizacijo pelje polagoma do brezimnosti. Oblasti si iz strahu pred germanskim terorizmom ne upajo, uvesti poštene enakopravnosti, a germanizacijo s popolnim izključenjem slovenskega jezika si vseeno ne drznejo uveljaviti in si zato po možnosti pomagajo z brezimnostjo. Klic za odhod železniških vlakov je nadomestila piščalka, vojašnica v Ljubljani, ki bi imela dobiti nemško-slovenski napis, je ostala brez napisa! In na Primorskem istotako! Postaja bohinjke železnice v Gorici ostane brez imena, da ne bo treba v mestu napravljati slovenskega napisa, in iz istega vzroka je postaja Trst-Sv. Andrej brez imena. V Celju stoji poštno poslopje že leta in leta brez imena. Vse to se godi v državi, ki je vsekakor tudi brez imena.

Na prodaj je enonadstropna zidana vila

pod zelo ugonimi pogoji, s prostorom za sadni vrt ali brez njega.

Natančneje se poizve v **Ljubljani, Streliške ulice št. 27.**

Pozor starši!

Dijaški dom v Ljubljani!
s šolskim letom 1907/8.

Podatki pod naslovom „Konvikt“ post-restante v Ljubljani.

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

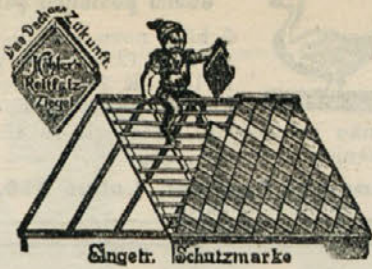
Le „Zvezdna“ eikorija

iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

6dlikovana
v Parizu s častnim
križcem, diplomo in
zlato medaljo.
Patentirana
v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka
iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah
pri Ljubljani.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Edino pravi je le
Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika posebna steklenica
s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.
Razpošilja le proti predplači ali
po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši
splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogoški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-
hvalnih pism zastoj in franko.

**Slovinci spominjajte se pod-
pornega društva za slovenske
visokošolce v Pragi!**

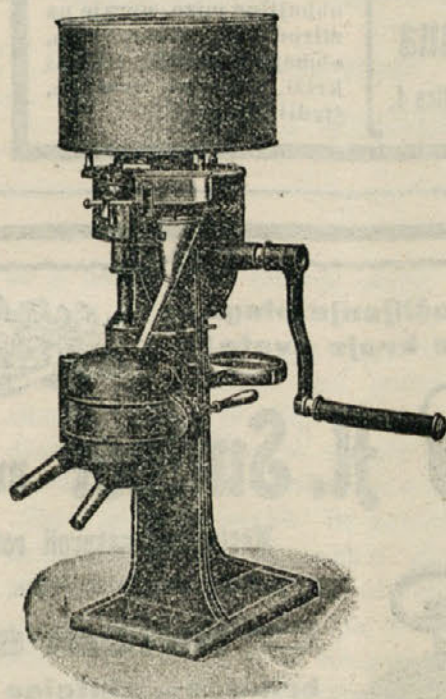
Rimska cesta 2.

Hislerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi
piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare
klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglasevanja in poprave se izvr-
šujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Iščemo zastopnikov

na vseh sposobnih tržiščih za prodajo naših prvovrstnih strojev
za posnemanje mleka

originalnih Meys-posnemalnikov

Prosto viseč, na kroglastih ležiščih tekoč izločilni bobnič,
igraje lahek tek, kolesovje je popolnoma pokrito, olja se porabi
zelo malo, posnemanje je najnatančnejše, trpežnost največja. —
Spričevala o 12- in večletni uporabi.

Edini izdelovatelji:

6-11

Jos. Meys & Co., Hennef (Sieg) (Nemčija)

Oglasijo naj se le taki kupci, ki bodo kupili stroje
za lasten gotov račun.

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti
najboljše sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je
KAPILOR št. 1. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo
prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam
mного priznanic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h,
2 lončka 5 K. — Naročate samo pri meni pod naslovom

8

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu šte. 68 v Slavoniji.

**Hrup
vzhujajoče!**

Namesto
18 K
samo
7 K

**Krasna remontoir-
Gloria-
srebrna ura**

s 3 močnimi pokrovi, bogato gra-
virana, natančno tekoča, 3 letno
jamstvo, proti povzetju

samo 7 kron

Tovarna za ure: **J. König, Dunaj**
VII., Westbahnstrasse 38-203.

Najcen. in najhitrejša voznja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz Bremna v New York

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhem d. Grosse“.

Prekomorska voznja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za
vse proge ameriških železnic dobite v **LJUBLJANI** edino le pri

Edvardu Tavčarju, Kolodvorske ulice št. 35
nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brez-
plačno. — Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in
Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo,
Singapore v Avstralijo itd.

Pozor! Berite!

Tiskovine

za industrijo, trgovino
in obrt
od navadnega trgov-
skega zavitka do ob-
širnega cenika.
Tisk umetniških raz-
glednic.
Postrežba točna.

**TISKARNA KNJIG IN UMETNIN
A. SLATNAR V KAMNIKU**

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJSE ENO- IN VEC-
BARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI
NAJOBSEZNEJSA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO
□ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

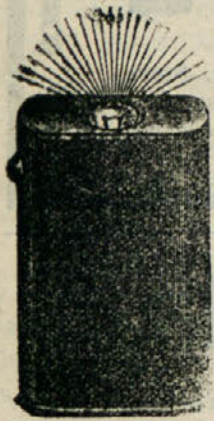
Založništvo

„Našega Lista“ s pri-
logo „Kamničan“ in
„Slov. Gospodinja“ ter
„Oglasnika“.
Trgovina s papirjem
in pisalnimi potreb-
ščinami.
Knjigoveznica.

Z malo glavnicco

se zasluži veliko denarja, ako se z mojimi (Ekstrakti) izdeluje žganje in likere na mrzli poti. Kdor z mojimi izvlečki (Ekstrakti) manipulira, mu jamčim za najboljši uspeh. Kdor se te izvrstne kupčije hoče vzdeležiti, naj pošlj svojo natančno naslov pod imenom „Prva tovarniška tvrdka 80400“ na anončno ekspedicijo Ed. Braun, Dunaj, I., Rotenturmstrasse 9.

Samo 3 krone

stane dobra

električna žepna svetilka

la nadomestna baterija 80 vin.

Razpošilja po povzetju

Henrik Weiss • Dunaj

XIV./3, Sechshausstrasse 5/7.

Tri goldinarje

velja poštni zabojček brutto 5 kilo (okoli

50 do 60 kosov) **toaletnega mila (odpadkov)** lepo sortiranega z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim breskvinim itd. duhom.

Razpošilja proti povzetju podjetje **Manhattan** Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

Leseni konjiček (Steckenpferd)

Lilijino milo

Bergmann-a & Co., Graždane in Dočim (Tetschen) ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalnic navspešnejše izmed vseh medicinalnih mil zoper pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah s parfumerijami in milom in v brivnicah.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Veliko presenečenje!

Nikdar več v življenju take prilike! **500 komadov samo glđ. 1'95.**

1 krasno pozlač. 36 ur idoča preciz. anker-ura z verižico, s 3 letnim jamstvom, 1 mod. svileni kravata za gospode, 2 fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 jantarjev smodkovnik, 1 eleg. broša (novost), 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manš. gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double-zlato s patent. zapono, 1 album 10 najlepših slik sveta, 3 šalj. predmeti, velika veselost za mlade in stare, 1 nikeln. tintnik, 20 važnih dopis. predmetov in še 400 raznih predmetov za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo glđ. 1'95. Pošilja po povzetju, ali če se denar prej vpošlje,

A. GELB, Krakov, poštni predal 40/b.

Pri odjemi 2 garnitur se priloži 1 angl. britev za stojn.

Žene!

Zastajanje krvi itd. ozdravlja

P. Ziervas, Kalk b. Köln (Nemčija) št. 245. Gospa G. v M. piše: „Vaše sredstvo je hitro pomagalo.“ — (Prosi se povratne poštnine.)

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo. Hidravlične vidre in sesalke.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerja nasl.

Ljubljana

Slomšekove ulice 4.

Žično omrežje na stroj, ohajilne mize, ograje na mirodvoru, vežna vrata, obmejno omrežje, stolpni križi, balkoni, verande, štedilniki itd.

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9'60, boljše vrste K 12'—, belo puhasto naskubljeno K 18'— K 24'—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30'—, K 36'—. Razpošilja se franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštnini.

Benedikt Sachsel, Lobes 369, P. Pizen, Češko

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo. Šivajo, krpajo in vezejo. Neprekosljivi za obrtne namene, šivajo naprej in nazaj.

I Kroglasto ležišče I

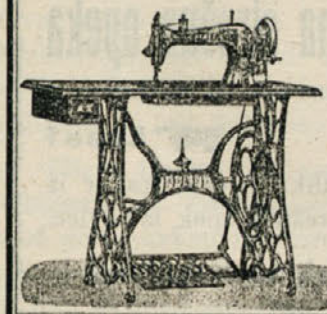
Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu.

56

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja eksportna tvrdka!

H. Suttner urar Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža, preje v Kranju

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se pošlje zastoj in poštnine prosto.

Oglejte si — največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah **traverze**, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehnične in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Pozor, gospodje in gospodične!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast las in proti njih izpadanju **KAPILOR št. 2**. Povzroča da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prah in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznalnic. Stane poštnine prosto na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. Naroča naj se samo od mene pod naslovom

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

Priporočajte povsod „Naš List“

Prodajana debelo.

Ustanovljeno leta 1832.

Priznano najboljše **oljnate barve**

zmlate s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurencu po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino,

razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodaja na drobno.